



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi  
MDCXXVIII.**

**Brogberen, Johannes**

**Coloniae Agrippinae, 1657**

Sessio Prima.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14298**

**O**rdō & Carimonia hujus Synodi eadem fuerunt, quæ præcedentibus, proinde eas hic repetere necesse non est: Sacrum etiam de Spiritu Sancto, ab ipsamet Illustrissima Sua Celsitudine decantatum, uniuersoque Clero Communio distributa.

SESSIO PRIMA.



**A**D locum Synodalem ubi peruentum, Synodus, ut alias, eorum presentium consensu aperta est, moxque ad petitionem Officialis deputati sunt ab Illustrissimo Synodi Promotores: D. Everhardus à Nehem, Cathedralis Ecclesiæ Canonicus, ac I. S. C. Capellanus Episcopalis in Melle, & Bernardus Matthiæ à Campo, SS. Theologiæ Doctor, Canonicus ad S. Ioannem: Ad officium Secretarii, Actuarii, Notarii, iidem denominati sunt, qui in Synodo præcedenti.

Quibus suo loco confidentibus, allocuta est S. C. Clerum ex Pontificali, per verba, Venerabiles Sacerdotes; mox promulgatum decretum de non discedendo, reproductæ citationes, lectus ad instantiam primi Promotoris totius Cleri catalogus.

Ex lecto hoc catalogo cum plurimi inuenirentur absentes, Illustrissima Sua Celsitudo, argentibus Promotoribus, decrevit debere contra inobedientes, prout juris est, procedi, mandauitque illis quorum interest, ut procederent: Tum præceptum legi ex prima Synodo 1570, 13 Ian. celebrata, Ioannis de Hoja Episcopi decretum, de duplici quotannis habenda Synodo, de obedientia, ad quam tenerentur; & de multa absentibus imponenda: Adjungendo, se nihil in hoc noui facere, sed vestigiis piorum Suorum Antecessorum insistere.

Demum, hac absentium contumacia non obstante, decrevit proseguendam Synodum; prout factum est, & secundum consuetudinem præcedentium omnia observata & acta.

Subiunxit I. Sua Celsitudo sermonem, in quo remonstrauit, se anno 1651 in Synodo vernali, post restitutionem Episcopatus ex manibus Hostium, Clerum suum admonuisse serio de resarcienda Ecclesiæ Osnbrugensis fabrica spiritali: Et quatuor illius columnas, quibus innititur, nempe Cleri primarii, secundarii secularis; item Regularis; ac demique Parochorum reformationem, zelum, animo, laboresque necessarios explicuisse: dolere se, quod adhuc perfici hæc fabrica resarci-rique pro voto suo, ac necessitate non potuerit. Proinde se uti verbis Nehemie, 2 Esdr. c. 2, Venite, ædificemus muros Ierusalem, & non simus ultra opprobrium, &c. Omnibus in manus trullam necessariam ad labores, in aëtera gladium contra hostes, &

spiritualem, & si opus, temporalem. Inquisiuit duas causas, cur hæc fabrica hæc perfici non potuerit. Primam posuit in contradictione quorundam, qui statutis Synodalibus se opponunt, allegando quasi Concilium Tridentinum non fuisse in hac diocesi debitè, aut integrè promulgatum, ac receptum. Quod falsum esse demonstrauit ex Synodo prima Ioannis de Hoja Episcopi, celebrata Anno 1571, 20 Martii, actisque illius penes capitulum asseruatis: Ex Synodo item Cardinalis Zollerani, Anno 1625, 4 Martii. Demique ex Sua de Anno 1628, 28 Martii, docuitque de consensu & Capituli, & totius Cleri, qui id sine contradictione his tribus Synodis semper recepit. Increpauit etiam valde zelose nonnullius damnandum & execrandum dictum, Huic scilicet Episcopo obtemperandum; alia tamen tempora ipso decedente superventura, que libertatem pristinam vivendi reducant. Ostendit indignitatem talis dicti, talis propositi, grauius exaggerando, quale quantumque sit peccatum.

Alteram impedite fabricæ causam, rejecit in secundam sessionem.

Finito igitur hucusque sermone, demandata est Secretario lectio generalium decretorum: prout moris.

Ad decretum septimum, de oratione pro Defunctis, lecta sunt eorum nomina, qui ab ultima Synodo ex Clero obierunt. Videlicet:

Admodum Reverendus D. Hermannus Holtappellius, Canonicus, Senior, & Scholasticus ad S. Ioannem.

Rmus. & Amplissimus in Christo Pater ac Dominus, Egidius, Episcopus Aureliopolitanus, Præpositus in Cranenburg: Rmi. & Illmi. Principis & Episcopi Domini Nostri Clementissimi in Pontificalibus Vicarius: Serenissimorum Electorum Coloniensis, & Ducis Neoburgici Consiliarius, &c.

D. Joannes Coverden, Vicarius SSmæ. Trinitatis ad S. Ioannem.

Tum, per solutis consuetis precibus, interlocuta est Sua Celsitudo:

Charissimi, cum cras incidat Festum Sanctissimi & Seraphici P. Francisci, cui multi ex vobis specialiter addicti sunt, atque imprimis ego: hinc hoc decretum hac vice ita declaro, ut omnes & singuli presentes sacro, pro Defunctis cras hora septimâ cantando, in cathedrali Nostra Ecclesia intersint: de festo S. Francisci Missæ legant, memores jam denunciatorum Defunctorum, aliorumque

ex congregatione nostra, & pro iis domum reversi  
sacrum de Requiem, proximâ die non impediri  
certo celebrent: Decani etiam desuper semper ab-  
sentes moneant, ne hæc pia & salubris cogitatio &  
mandatum intermittatur, unicuique alias ipsi &  
necessarium, & profuturum.

Ad decretum Octavum de professione fidei  
facienda eandem emisserunt ad manus Ill<sup>mi</sup>.

Benedictus Slaun	} Vicarii in Cathe- drali.
Matthias Schwartz.	
Fridericus Staël	
Bernardus Slaun	} Vicarii ad S. Joan- nem.
Rabanus Heisterman	
Joannes Loleman	
Rottgerus Osterman	
Bernardus Bannir	

P. Joannes Hanlo Pastor in Rulle.

Jodocus Klespe	} Alumni.
Joannes Tuschewald	
Jacobus Reckfels	
Gerardus Badde	

Ad decretum Nonum de Decanis. *Isra-*  
*mentum consuetum præstitit Decanus Firsena-*  
*viensis P. Joannes Wenninck Ordinis Cister-*  
*cjensis, Pastor & Confessarius Monialium in*  
*Berfenbruck.*

*Peracta decretorum lectione, rogata est per Secre-*  
*tarium Synodalem ab Ill<sup>mo</sup> conclusio hujus, & indi-*  
*ctio novæ sessionis, quæ ad horam secundam pomeri-*  
*dianam fuit promulgata, præsenque cum benedi-*  
*ctione communi dimissa.*

## SESSIO SECUNDA.

**A** Vt in hora secunda sono majoris cam-  
pane, perrexit ad Ecclesiam Ill<sup>mi</sup>, &  
secundam sessionem juxta Pontificale  
inchoavit.

*In loco Synodali postquam allocutus*  
*esset Ill<sup>mi</sup> Clerum ex Pontificali, continuavit ma-*  
*teriam sermonis Synodalis, declaravitque causam*

*alteram, quæ fabricæ perfectionem impedit;*  
*scilicet inobedientiam nonnullorum, ponendo ob ocu-*  
*los qualem obedientiam quisque de clero debeat Con-*  
*ciliis, Canonibus sacris, Synodis, Episcopo suo,*  
*aliisque Superioribus, &c.*

*Sermone habito, Secretarius accepit mandatum*  
*promulgandi specialia decreta, quæ sequuntur.*

## DECRETA SPECIALIA SYNODI AVTVMNALIS

tertiæ Octobris, 1656, Osnabrugi.

### DECRETVM I.

*Instructio Parochorum, & aliorum qui*  
*morientibus assistunt.*

**Q**UM didicerimus multos ex Pastro-  
ribus Capellanisque circa mori-  
bundos, aut supplicio afficiendos,  
non eam curam gerere quam de-  
berent, & ad quam in conscientia  
tenentur, hinc necessarium duximus, sequen-  
tem modum ipsis, juxta consuetudinem alia-  
rum Dioecesium, respectivè, & ad normam  
veri Pastoris præscribere: Non tamen veta-  
mus, si alias pias admonitiones exercitiaque,  
pro suo zelo, ex approbatis Auctoribus adhi-  
bere velint, quin iis secundum circumstantias,  
personarum, locorum, & temporis uti pos-  
sint. Composuit autem de hac materia aureum  
libellam Joannes Polancus S. I. Cujus capita  
compendiosè subjiciemus.

§. 1.

*De iis quæ pertinent ad eum qui juvat*  
*morientem.*

**Q**UI talem juvandi morituri provinciam  
suscipit, sciat se maximi momenti rem ag-  
gredi, ubi nempe de summa rerum agitur.  
Quippe cum mors unicuique semel tantum  
accidat, irreparabilis error sit necesse est, si  
quis hic committatur. Quare sacerdos 1. Im-  
becillitatem suam humiliter agnoscat. 2. So-  
lam spem in Deo collocet. 3. Juvandi deside-  
rium habeat vehemens. 4. Pro morientibus  
tam quibus ipse assistit, quam aliis in univer-  
sum, Deum sæpe oret. 5. Præmeditetur res  
dicendas, modum, ordinemque concipiat pro  
diversitate personarum, aliter cum doctis, ali-  
ter cum indoctis, aliter cum cholericis, &c. tra-  
ctando. 6. Non contextu uno omnia dicat,  
nec propter, sed partim interrogando,  
partim audiendo, partim discurrendo, per se,  
& per alios suaviter absolvat. 7. Cognoscat  
statum infirmi, ejusque qualitates, vel in via,  
dum